

wij verbinden

Autorisatieblad

Sloop/nieuwbouw Moerbessenberg, Soesterberg

Quickscan ecologie

	Naam	Akkoord	Datum
Opgesteld door	Langezaal HFM (Hugo)	✓	12-12-2019
Gecontroleerd door	Driel, MA van	✓	12-12-2019
Vrijgegeven door	Driel, MA van	✓	12-12-2019

Op dit autorisatieblad ontbreken de handtekeningen wegens de digitale verwerking van ons vrijgaveproces. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Versie historie

Versie	Naam	Datum	Korte toelichting

Samenvatting

Uit de quickscan komen de volgende bevindingen:

- Directe en indirecte negatieve effecten op het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen treden niet op. Specifiek voor stikstofdepositie is nog wel een aanvullende berekening in AERIUS nodig om aan te tonen of er tijdens de werkzaamheden sprake is van toename van stikstofdepositie in omliggende Natura 2000-gebieden. Indien er sprake is van stikstoftoename op overbelaste habitattypen of leefgebieden van soorten, is een nadere ecologische beoordeling nodig;
- In en rondom het plangebied komen algemene broedvogels, vogels met jaarrond beschermd nest en vleermuizen voor. Als gevolg van sloop/nieuwbouw zijn negatieve effecten op deze soortgroepen op voorhand niet uit te sluiten.
- Nader onderzoek naar huismus, gierzwaluw en verblijfplaatsen van vleermuizen is noodzakelijk.
- Indien uit het nader onderzoek blijkt dat beschermde soorten aanwezig zijn binnen het plangebied is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming nodig.

Inhoudsopgave

Samenvatting	1
1 Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Locatie	3
1.3 Activiteiten	5
1.4 Wettelijk kader	5
1.5 Doel	5
2 Methode	6
2.1 Beschermde gebieden	6
2.2 Beschermde soorten	6
3 Resultaten	8
3.1 Beschermde gebieden	8
3.1.1. <i>Natura 2000-gebieden</i>	8
3.1.2. <i>Natuurnetwerk Nederland (NNN)</i>	9
3.2 Beschermde soorten	9
3.2.1. <i>Vaatplanten</i>	9
3.2.2. <i>Vogels</i>	9
3.2.3. <i>Grondgebonden zoogdieren</i>	12
3.2.4. <i>Vleermuizen</i>	13
3.2.5. <i>Reptielen</i>	15
3.2.6. <i>Amfibieën</i>	16
3.2.7. <i>Vissen</i>	17
3.2.8. <i>Ongewervelden</i>	17
4 Conclusies	18
4.1 Beschermde gebieden	18
4.2 Beschermde soorten	18
4.3 Maatregelen	20
4.4 Bovenwettelijke maatregelen	21
5 Bronnen	22
Colofon	23
Bijlage I	24
Wet natuurbescherming (Wnb)	24
Beleid provincies	28

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Portaal is voornemens sloop/nieuwbouw te plegen aan de Moerbessenberg te Soesterberg. Aan de Moerbessenberg bevinden zich momenteel sterk verouderde huurwoningen van Portaal. Na sloop van deze panden worden er nieuwe appartementen gerealiseerd op deze locaties. De nieuwe panden dienen beter geïsoleerd te worden dan oude panden en krijgen mede hierdoor een sterk verbeterd energielabel.

1.2 Locatie

Het plangebied bevindt zich in de provincie Utrecht aan de Moerbessenberg te Soesterberg (figuur 1). Het plangebied omvat 32 woningen en bijbehorende schuurtjes die in bezit zijn van Portaal (figuur 2 & 3). Op dit moment zijn er zowel boven- als benedenwoningen gesitueerd aan de Moerbessenberg.

Figuur 1: Locatie van het plangebied (rood) aan de Moerbessenberg te Soesterberg.

Figuur 2: Het plangebied aan de Moerbessenberg met rechts op de foto de panden waar sloop/nieuwbouw plaats gaat vinden.

Figuur 3: Schuurtjes aan de Noordzijde van de Moerbessenberg gelegen achter de woningen.

1.3 Activiteiten

Woningen aan de Moerbessenberg die in bezit zijn van Portaal zijn sterk verouderd. Portaal is daarom voornemens om sloop/nieuwbouw te plegen. De gehele panden worden gesloopt. Naast sloop/nieuwbouw is het waarschijnlijk dat er, ten behoeve van de bouw van de woningen, een werkterrein aangelegd dient te worden.

1.4 Wettelijk kader

Bij een dergelijke ruimtelijke ontwikkeling is het vanuit natuurwetgeving van belang om na te gaan of de werkzaamheden geen negatieve effecten hebben op beschermde natuurwaarden. Hiervoor is het volgende wettelijk kader gehanteerd:

- Wet natuurbescherming: onderdeel beschermde soorten en beschermde gebieden;
- Provinciaal beleid: beschermde gebieden die vallen onder het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en gebieden die vallen onder de Groene Contour in de provincie Utrecht.

Zie voor uitleg over het wettelijk kader bijlage 1.

1.5 Doel

Het doel van deze quickscan is toetsing van de voorgenomen ingrepen aan het wettelijk kader ten aanzien van natuur. Voorliggende rapportage betreft een quickscan ecologie waarmee middels een bureaustudie en biotoopverkenning een goede eerste indruk over de natuurwaarden in het plangebied wordt verkregen. Er wordt duidelijkheid gegeven over eventuele vervolgstappen: is er aanvullend veldonderzoek nodig? en is het nodig om een ontheffing of vergunning aan te vragen? Indien nodig wordt aangegeven welke maatregelen kunnen worden genomen om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen of te verzachten (mitigerende maatregelen).

2 Methode

Hieronder worden de gehanteerde methoden voor het onderzoek naar beschermde gebieden en beschermde soorten beschreven.

2.1 Beschermde gebieden

In de wijde omgeving van het plangebied is gekeken naar mogelijke effecten van de voorgenomen werkzaamheden op beschermde gebieden. Beschermde gebieden die zijn meegenomen in deze quickscan omvatten: Natura 2000-gebieden, het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en gebieden die behoren tot de Groene contour in de provincie Utrecht. Hierbij zijn brongegevens van de betreffende beschermde gebieden van de provincie Utrecht gebruikt.

Voor de effectbepaling is naast ruimtebeslag op beschermd gebied, ook gekeken naar mogelijke indirecte effecten als gevolg van verstoring door geluid, licht, trillingen of optische verstoring. Bij Natura 2000-gebieden is tevens gekeken naar 'externe werking' op beschermde gebieden in de omgeving van het plangebied, ook als er geen sprake is van ruimtebeslag. Denk hierbij aan negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie.

Op basis van de effectbepaling is aangegeven welke vervolgstappen nodig zijn. Hierbij kan gedacht worden aan nader onderzoek, het aanvragen van een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming of het doorlopen van de 'nee-tenzij procedure' voor NNN-gebied.

2.2 Beschermde soorten

Bureaustudie

Er is een inventarisatie gedaan naar bestaande verspreidingsgegevens van beschermde soorten flora en fauna, zoals opgenomen in de Wet natuurbescherming. Voor de bureaustudie zijn de verspreidingsgegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Hierbij zijn gegevens van de afgelopen 5 jaar in (de omgeving van) het plangebied geraadpleegd. Als zoekgebied is een afstand van 1 kilometer rond het plangebied gehanteerd.

Ten aanzien van vogels zijn in de bureaustudie alleen soorten met een jaarrond beschermd nest meegenomen. Voor algemene broedvogels geldt de algemene verbodsbepaling dat nesten niet mogen worden verstoord of vernietigd. Indien de verstoring van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort, geldt dit als een overtreding op de Wet natuurbescherming.

Oriënterend veldbezoek

Het oriënterend veldbezoek van een quickscan ecologie kan het hele jaar door worden uitgevoerd omdat het in eerste instantie gaat om een verkenning van geschikte biotopen voor beschermde soorten in het plangebied. Een veldecoloog van Movares heeft op 29 november 2019 het plangebied bezocht. Tijdens het veldbezoek is middels visuele inspectie gekeken naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en (sporen van) beschermde dieren in (de omgeving van) het plangebied. Tijdens de inspectie is ook een biotoopbeoordeling uitgevoerd. Daarbij is gekeken naar de aanwezigheid van geschikte biotopen en essentiële landschappelijke functies voor beschermde soorten.

Effectbepaling beschermde soorten

Op basis van de gegevens uit de bureaustudie en het oriënterende veldbezoek heeft een beoordeling plaatsgevonden van de effecten van de voorgenomen ingreep op de beschermde natuurwaarden in (de omgeving van) het plangebied.

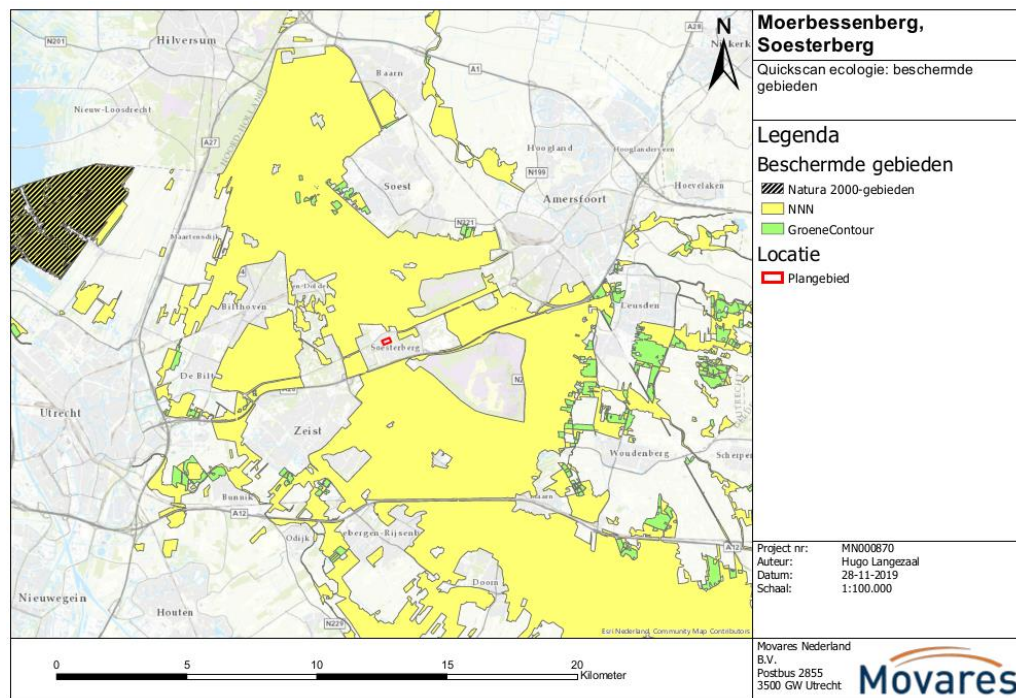
Vervolgstappen

Op basis van de effectbepaling zijn de vervolgstappen vastgesteld. Hierbij is per soortgroep aangegeven of er een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming nodig is. Indien nodig wordt aangegeven of er eerst nog aanvullend veldonderzoek naar specifieke soortgroepen moet worden uitgevoerd. Tevens wordt, indien noodzakelijk, aangegeven welke maatregelen kunnen worden genomen om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen of te verzachten (mitigerende maatregelen).

3 Resultaten

3.1 Beschermde gebieden

In figuur 4 is de ligging van beschermde gebieden in de omgeving van het plangebied weergegeven.

Figuur 4: De ligging van beschermde natuurgebieden in de omgeving van het plangebied.

3.1.1. Natura 2000-gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen op een afstand van ongeveer 12,3 kilometer ten opzichte van het gebied. De nieuwbouw leidt niet tot ruimtebeslag op het Natura 2000-gebied. Directe negatieve effecten als gevolg van oppervlakteverlies zijn daarmee uitgesloten.

Gezien de afstand tot het Natura 2000-netwerk kunnen indirecte effecten op Natura 2000-gebieden als gevolg van storingsfactoren zoals geluid en licht worden uitgesloten.

Stikstofdepositie

Gezien de afstand en de aard van de werkzaamheden worden negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie op overbelaste habitattypen in het Natura 2000-gebied niet verwacht. Echter zal er, gezien de uitspraak van de Afdeling bestuursrecht van de Raad van State (hierna: Afdeling) op 29 mei 2019 ten aanzien van het Programma Aanpak Stikstof (PAS), een stikstofberekening moeten worden uitgevoerd om negatieve effecten definitief uit te sluiten. De Afdeling heeft geoordeeld dat de passende beoordeling die aan het PAS ten grondslag ligt niet voldoet. Het PAS kan niet meer gebruikt worden als passende beoordeling voor toestemmingsverlening. Ook mag er niet meer worden gewerkt met drempelwaarden voor de effectbeoordeling maar moet middels een berekening worden aangetoond dat er geen sprake is van toename van

stikstofdepositie in een Natura 2000-gebied. In deze berekening moeten emissies tijdens de aanlegfase en de gebruiksfase (in zoverre deze afwijkt van het huidige gebruik) worden meegenomen.

3.1.2. *Natuurnetwerk Nederland (NNN)*

Op een afstand van 360 meter ten noorden van het plangebied bevinden zich terreinen die onderdeel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

De sloop/nieuwbouw van de panden aan de Moerbessenberg leidt niet tot ruimtebeslag op het NNN. Gezien de aard van de werkzaamheden en afstand van tenminste 300 meter kunnen negatieve effecten als gevolg van verstoring en verontreiniging worden uitgesloten. De voorgenomen werkzaamheden leiden niet tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. Er is geen nadere NNN-toetsing benodigd.

De sloop/nieuwbouw leidt niet tot ruimtebeslag op gebieden die behoren tot de Groene Contour. De dichtstbijzijnde gebieden liggen op een afstand van ongeveer 5 kilometer van het plangebied. Negatieve effecten als gevolg van verstoring en verontreiniging kunnen daarmee worden uitgesloten.

3.2 *Beschermde soorten*

In de onderstaande paragrafen wordt per soortgroep aangegeven welke beschermde soorten er op basis van de bureaustudie en het oriënterend veldbezoek in (de omgeving van) het plangebied worden verwacht. Vervolgens wordt per soortgroep ingegaan op mogelijke effecten die door de werkzaamheden op kunnen treden. Tot slot wordt per soortgroep aangegeven welke vervolgstappen er nodig zijn (zoals maatregelen, nader onderzoek of aanvraag ontheffing).

3.2.1. *Vaatplanten*

Resultaten bureaustudie

In de omgeving van het plangebied zijn geen beschermde soorten vaatplanten bekend.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Het veldbezoek is midden november uitgevoerd, een periode die niet optimaal is om beschermde soorten goed te identificeren. Op basis van biotoop (stedelijke omgeving) en het omliggend gebied worden in het plangebied echter geen beschermde soorten verwacht.

Effectbespreking en vervolgstappen

In het plangebied zijn geen beschermde soorten vaatplanten aanwezig. Negatieve effecten op deze soortgroep worden niet verwacht. Voor deze soortgroep zijn geen vervolgstappen benodigd.

3.2.2. *Vogels*

Resultaten bureaustudie

In de onderstaande tabel zijn de beschermde vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten weergegeven waarvan waarnemingen in de omgeving van het plangebied bekend zijn.

Tabel 3.2.2: Vogels met een jaarrond beschermd nest die in de omgeving van het plangebied zijn waargenomen in de afgelopen 5 jaar. Bron: NDFF, november 2019.

Soort	Categorie Wnb
Buizerd	V
Gierzwaluw	V
Havik	V
Huismus	V
Wespendief	V

Legenda categorie Wet natuurbescherming (Wnb): V = vogels (artikel 3.1 Wnb), H = soorten Habitatrichtlijn en/of Verdrag van Bonn of Bern (artikel 3.5 Wnb), N = nationaal beschermde soorten volgens Wnb (artikel 3.10 Wnb), AV = beschermde soorten waarvoor binnen de provincie Utrecht een algemene vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen.

Resultaten veldbezoek

Algemene broedvogels

Er is binnen het plangebied geschikt broedbiotoop aangetroffen voor algemene broedvogels. Het gaat om struiken, bomen in tuinen en openbaar groen. Tijdens het veldbezoek zijn diverse algemene vogelsoorten waargenomen, zoals kauw, houtduif, roodborst, merel en koolmees.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied huismussen aangetroffen (figuur 6). Het plangebied bevat geschikt leefgebied voor de huismus in de vorm van groenblijvende bomen en struiken, grasveldjes en pannendaken. Huismussen hebben toegang tot de ruimte onder de dakpannen vanuit de dakgoot. Gedurende het veldbezoek is waargenomen dat huismussen onder de dakpannen kropen. Daarnaast zijn woningen aan de Moerbessenberg mogelijk geschikt als nestlocatie voor gierzwaluwen. De aanwezige pannendaken bieden nestgelegenheden voor gierzwaluwen. Horsten die een nestplaats kunnen bieden voor boombewonende vogelsoorten met jaarrond beschermd nest zijn niet aangetroffen. In het plangebied zelf staan geen hoge bomen die geschikt worden geacht als broedlocatie voor vogels met een jaarrond beschermd nest.

Figuur 5: Mogelijke nestlocaties van huismus/gierzwaluw in woningen aan de Moerbessenberg. Op de bakstenen zijn poepsporen zichtbaar.

Figuur 6: Huismus roepend vanuit dakgoot aan de Moerbessenberg nabij mogelijke nestlocatie.

Effectbespreking en vervolgstappen

Algemene broedvogels

Binnen het plangebied is broedbiotoop aanwezig voor algemene soorten broedvogels. Het is onzeker of aanwezige beplanting wordt verwijderd bij sloop/nieuwbouw van de panden aan de Moerbessenberg. Wanneer beplanting wordt verwijderd treden er

mogelijk negatieve effecten op algemene broedvogels op. Het vernietigen van nesten is verboden conform Wnb artikel 3.1. Om vernietiging van nesten en verstoring van broedende vogels te voorkomen dienen werkzaamheden waarbij beplanting wordt verwijderd buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Voor het broedseizoen geldt geen vaste periode. Het verschilt per soort. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart en 15 juli. Indien werken buiten het broedseizoen niet mogelijk is, moet voorafgaand aan de werkzaamheden door een ter zake kundige worden gecontroleerd of er in de te verwijderen bomen en struiken broedende vogels aanwezig zijn. Indien effecten op broedende vogels niet kunnen worden uitgesloten mag er niet gewerkt worden.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Er zijn binnen het plangebied geschikte nestlocaties voor de huismus en gierzwaluw aanwezig. Bij sloop van de panden gaan deze nestlocaties verloren. Om het gebruik van deze nestlocaties aan te tonen of uit te sluiten is nader onderzoek nodig. Het plangebied is ongeschikt voor andere vogels met jaarrond beschermd nest.

3.2.3. Grondgebonden zoogdieren

Resultaten bureaustudie

In de onderstaande tabel zijn de beschermde grondgebonden zoogdieren weergegeven waarvan waarnemingen in de omgeving van het plangebied bekend zijn.

Tabel 3.2.3: Beschermde grondgebonden zoogdieren die in de omgeving van het plangebied zijn waargenomen in de afgelopen 5 jaar. Bron: NDFF, november 2019.

Soort	Categorie Wnb
Boommarter	N
Bosmuis	AV
Bunzing	AV
Das	N
Eekhoorn	N
Egel	AV
Huisspitsmuis	AV
Konijn	AV
Ree	AV
Rosse woelmuis	AV
Veldmuis	AV
Vos	AV

Legenda categorie Wet natuurbescherming (Wnb): V = vogels (artikel 3.1 Wnb), H = soorten Habitatrichtlijn en/of Verdrag van Bonn of Bern (artikel 3.5 Wnb), N = nationaal beschermde soorten volgens Wnb (artikel 3.10 Wnb), AV = beschermde soorten waarvoor binnen de provincie Utrecht een algemene vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen.

Resultaten veldbezoek

Er zijn groenstructuren en bosschages aanwezig binnen het plangebied waar zich algemene soorten zoals egel en rosse woelmuis kunnen bevinden. Dit zijn door de provincie Utrecht algemeen vrijgestelde soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Er worden binnen het plangebied geen soorten grondgebonden zoogdieren verwacht die niet algemeen zijn vrijgesteld door de provincie Utrecht. Zowel das, boommarter als eekhoorn kunnen incidenteel het plangebied passeren doordat in de omgeving

geschikte leefgebieden liggen. De stedelijke omgeving van het plangebied is niet geschikt als leefgebied voor de genoemde soorten. De directe omgeving van het plangebied bevat enkel grotere bomen in tuinen. Deze bomen sluiten niet aan op andere bosschages. Daarmee is het plangebied niet geschikt als foerageergebied of verblijfplaats. Dassen worden ook niet in het plangebied verwacht. Het plangebied en de directe omgeving zijn ongeschikt voor burchten en foerageergebied. Pas op een afstand van ongeveer 250 meter bevindt zich geschikt leefgebied voor dassen.

Effectbespreking en vervolgstappen

Het plangebied is geschikt voor algemene soorten grondgebonden zoogdieren, zoals egel en rosse woelmuis. Deze dieren kunnen door de werkzaamheden worden verstoord. Er is geen ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig omdat de soorten algemeen zijn vrijgesteld door de provincie Utrecht bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel moet worden voldaan aan de algemene zorgplicht (artikel 1.11 Wnb). Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden waarbij vegetatie wordt verwijderd van één kant uit te voeren zodat aanwezige dieren de kans krijgen zich te verplaatsen.

3.2.4. Vleermuizen

Resultaten bureaustudie

In de onderstaande tabel zijn de soorten vleermuizen weergegeven waarvan waarnemingen in de omgeving van het plangebied bekend zijn.

Tabel 3.2.4: Beschermd vleermuizen die in de omgeving van het plangebied zijn waargenomen in de afgelopen 5 jaar. Bron: NDFF, november 2019.

Soort	Categorie Wnb
Franjestaart	H
Gewone dwergvleermuis	H
Gewone grootoorvleermuis	H
Laatvlieger	H
Rosse vleermuis	H
Ruige dwergvleermuis	H
Watervleermuis	H

Legenda categorie Wet natuurbescherming (Wnb): V = vogels (artikel 3.1 Wnb), H = soorten Habitatrichtlijn en/of Verdrag van Bonn of Bern (artikel 3.5 Wnb), N = nationaal beschermde soorten volgens Wnb (artikel 3.10 Wnb), AV = beschermde soorten waarvoor binnen de provincie Utrecht een algemene vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen.

Resultaten veldbezoek

Het oriënterende veldbezoek heeft overdag plaatsgevonden waardoor geen actieve vleermuizen konden worden waargenomen. Wel is biotoopinformatie verzameld om de aan- of afwezigheid van mogelijke foerageergebieden, vliegroutes en verblijfplaatsen te bepalen.

Vleermuizen foerageergebied

De bomen en groenstructuren in het plangebied vormen potentieel foerageergebied voor vleermuizen. Als gevolg van de werkzaamheden kan geschikt foerageergebied van vleermuizen verdwijnen. In de directe omgeving van het plangebied blijft

voldoende foerageergebied bewaard. Dit zijn bijvoorbeeld bomenrijen en groenstructuren rondom het plangebied. Het foerageergebied in het plangebied wordt daarom niet als essentieel gezien.

Vleermuizen vliegroutes

Het plangebied is ongeschikt als vliegroute voor vleermuizen. Het plangebied bestaat namelijk uit een vrij open omgeving met enkele bomen die niet een duidelijke bomenrij vormen. Opgaande groenstructuren of lijnvormige objecten en water zijn ook niet aanwezig binnen het plangebied.

Vleermuizen verblijfplaatsen

De bomen binnen het plangebied zijn tijdens het veldbezoek visueel geïnspecteerd op holten die geschikt zijn voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Er zijn geen boomholten aangetroffen die geschikt zijn voor verblijfplaatsen van vleermuizen.

Twee gebouwen in het plangebied bevatten open stootvoegen die toegang verlenen tot de spouwmuur. De spouwmuur kan gebruikt worden als verblijfplaats door vleermuizen. Deze openingen bevinden zich echter op ongeveer 2 meter van de grond, waardoor het onwaarschijnlijk is dat vleermuizen dit als toegang tot de spouw gebruiken. Verder is er op enkele plaatsen aan huizen en schuurtjes houten betimmering met kieren aanwezig die geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen. Langs de dakrand zijn overhangende dakpannen aanwezig waaronder vleermuizen weg kunnen kruipen (figuur 7). De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in de bebouwing in het plangebied kan door bovengenoemde constatering niet worden uitgesloten.

Figuur 7: Overhangende dakpannen in het plangebied waaronder zich verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen bevinden.

Effectbespreking en vervolgstappen

Vleermuizen foerageergebied

Door de werkzaamheden kan er tijdelijk ruimtebeslag zijn op foerageergebied van vleermuizen. In de directe omgeving van de plangebieden blijft echter voldoende foerageergebied bewaard. Dit zijn bijvoorbeeld bomenrijen en groenstructuren rondom het plangebied. Het gaat daarom niet om essentieel foerageergebied.

Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen wel negatieve effecten door verstoring door licht optreden. Deze effecten kunnen worden voorkomen door te werken tussen zonsopgang en zonsondergang. Indien dit niet mogelijk is dient gebruik te worden gemaakt van gerichte verlichting waarbij de groenstructuren onverlicht blijven.

Vleermuizen vliegroutes

In het plangebied zijn geen lijnvormige structuren aanwezig die door vleermuizen als vliegroute kunnen worden gebruikt. Bovendien zijn in de omgeving van het plangebied voldoende alternatieve vliegroutes aanwezig in de vorm van bomenrijen en opgaande groenstructuren. Negatieve effecten op vliegroutes zijn uit te sluiten.

Vleermuizen verblijfplaatsen

Er zijn geen boomholten aangetroffen binnen het plangebied. Wel is bebouwing aangetroffen die geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen. Bij sloop/nieuwbouw van de panden aan de Moerbessenberg gaan potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen verloren. Om aan te tonen of er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, dient er nader onderzoek uitgevoerd te worden. Dit onderzoek houdt in dat er 3 bezoeken plaatsvinden in de periode 15 mei tot 15 juli (waarvan 2 keer 's avonds en 1 keer 's ochtends) om zomer- en kraamverblijven te onderzoeken. Aanvullend vinden 2 bezoeken in de periode 15 augustus tot 10 september plaats in verband met paar- en winterverblijven. Dit zijn twee nachtbezoeken (vleermuisprotocol 2017). Indien verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen tijdens het nader onderzoek is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming benodigd om de werkzaamheden uit te voeren.

3.2.5. Reptielen

Resultaten bureaustudie

In de onderstaande tabel zijn de beschermde soorten reptielen weergegeven waarvan waarnemingen in de omgeving van het plangebied bekend zijn.

Tabel 3.2.5: Beschermde reptielen die in de omgeving van het plangebied zijn waargenomen in de afgelopen 5 jaar. Bron: NDFF, november 2019.

Soort	Categorie Wnb
Hazelworm	N
Zandhagedis	H

Legenda categorie Wet natuurbescherming (Wnb): V = vogels (artikel 3.1 Wnb), H = soorten Habitatrichtlijn en/of Verdrag van Bonn of Bern (artikel 3.5 Wnb), N = nationaal beschermde soorten volgens Wnb (artikel 3.10 Wnb), AV = beschermde soorten waarvoor binnen de provincie Utrecht een algemene vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen reptielen waargenomen. Op basis van biotoop en verspreiding worden er geen beschermde reptielen verwacht. In en rondom het plangebied is geen mozaïek van vegetatiestructuren aanwezig waardoor het plangebied als functionele leefomgeving ongeschikt wordt geacht voor zowel hazelworm als zandhagedis. Daarnaast liggen er vele barrières voor deze soorten in de directe omgeving. Het plangebied bestaat uit stedelijke omgeving en biedt geen foerageer- of rustmogelijkheden voor zowel hazelworm als zandhagedis. Daarnaast ligt Soesterberg ingesloten tussen de N237 en de A28 waardoor deze soorten zich moeilijk tussen omringende leefgebieden verplaatsen.

Effectbespreking en vervolgstappen

Er worden geen beschermde soorten reptielen in het plangebied verwacht. Negatieve effecten op beschermde reptielen worden hiermee niet verwacht.

3.2.6. Amfibieën

Resultaten bureaustudie

In de onderstaande tabel zijn de beschermde soorten amfibieën weergegeven waarvan waarnemingen in de omgeving van het plangebied bekend zijn.

Tabel 3.2.6: Beschermde amfibieën die in de omgeving van het plangebied zijn waargenomen in de afgelopen 5 jaar. Bron: NDFF, november 2019.

Soort	Categorie Wnb
Bruine kikker	AV
Gewone pad	AV
Kleine watersalamander	AV

Legenda categorie Wet natuurbescherming (Wnb): V = vogels (artikel 3.1 Wnb), H = soorten Habitatrichtlijn en/of Verdrag van Bonn of Bern (artikel 3.5 Wnb), N = nationaal beschermde soorten volgens Wnb (artikel 3.10 Wnb), AV = beschermde soorten waarvoor binnen de provincie Utrecht een algemene vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen.

Resultaten veldbezoek

Er zijn geen watergangen aanwezig binnen het plangebied die geschikt zijn als leefgebied voor amfibieën. Ook zijn geen overwinterlocaties van soorten amfibieën aangetroffen. Het is niet uit te sluiten dat er algemeen vrijgestelde soorten amfibieën, zoals gewone pad en kleine watersalamander, in het plangebied aanwezig zijn. Dit zijn door de provincie Utrecht algemeen vrijgestelde soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Effectbespreking en vervolgstappen

Het plangebied is geschikt voor algemene soorten amfibieën, zoals de gewone pad. Deze dieren kunnen door de werkzaamheden worden verstoord. Er is geen ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig omdat de soorten algemeen zijn vrijgesteld door de provincie Utrecht bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel moet worden voldaan aan de algemene zorgplicht (artikel 1.11 Wnb). Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden waarbij vegetatie wordt verwijderd van één kant uit te voeren zodat aanwezige dieren de kans krijgen zich te verplaatsen.

3.2.7. Vissen

Resultaten bureaustudie

Er zijn geen waarnemingen van beschermde soorten vissen in de omgeving van het plangebied bekend.

Resultaten veldbezoek

Rondom en binnen het plangebied is geen water aanwezig. Hierdoor kan de aanwezigheid van vissen worden uitgesloten.

Effectbespreking en vervolgstappen

Binnen het plangebied is geen water aanwezig. Er zijn geen vervolgstappen nodig.

3.2.8. Ongewervelden

Resultaten bureaustudie

In de onderstaande tabel zijn de beschermde soorten ongewervelden weergegeven waarvan waarnemingen in de omgeving van het plangebied bekend zijn.

Tabel 3.2.8: Beschermde ongewervelden die in de omgeving van het plangebied zijn waargenomen in de afgelopen 5 jaar. Bron: NDFE, november 2019.

Soort	Categorie Wnb
Kommavlinder	N

Legenda categorie Wet natuurbescherming (Wnb): V = vogels (artikel 3.1 Wnb), H = soorten Habitatrichtlijn en/of Verdrag van Bonn of Bern (artikel 3.5 Wnb), N = nationaal beschermde soorten volgens Wnb (artikel 3.10 Wnb), AV = beschermde soorten waarvoor binnen de provincie Utrecht een algemene vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen.

Resultaten veldbezoek

Er zijn geen waardplanten of geschikt biotoop voor waardplanten van de kommavlinder aangetroffen. Deze soort komt voor op schrale open graslanden zoals op de nabijgelegen vliegbasis Soesterberg. De aanwezigheid van rupsen en imago's van deze soorten worden in de stedelijke omgeving van de Moerbessenberg uitgesloten. Ook is geen biotoop aanwezig voor beschermde libellen. Er zijn ook geen watergangen aanwezig die geschikt zijn als leefgebied voor bijvoorbeeld de platte schijfhoren.

Effectbespreking en vervolgstappen

Negatieve effecten op deze soortgroep worden niet verwacht. Voor deze soortgroep zijn geen vervolgstappen benodigd.

4 Conclusies

In onderstaande paragrafen worden de conclusies en aanbevelingen uit de quickscan besproken.

4.1 Beschermde gebieden

Natura 2000

Het plangebied ligt niet binnen een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen bevindt zich op een afstand van ongeveer 12,3 kilometer. Gezien de aard van de werkzaamheden, de ligging van het plangebied en de afstand tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied zijn directe negatieve effecten op Natura 2000-gebieden uitgesloten. Wel dient er een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd om aan te tonen of er tijdens de werkzaamheden sprake is van toename van stikstofdepositie in omliggende Natura 2000-gebieden. Indien er sprake is van stikstoftoename op overbelaste habitattypen of leefgebieden van soorten, is een nadere ecologische beoordeling nodig.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Er is geen ruimtebeslag op het NNN. Gezien de aard van de werkzaamheden en afstand van tenminste 300 meter worden indirecte negatieve effecten zoals verstoring en verontreiniging op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN eveneens uitgesloten. Er is geen nadere NNN-toetsing benodigd.

Groene contour

Er is geen ruimtebeslag op gebieden die behoren tot de Groene Contour. Negatieve effecten op gebieden van de Groene Contour kunnen gezien de afstand en het type werkzaamheden worden uitgesloten. Er zijn geen vervolgstappen benodigd.

4.2 Beschermde soorten

Binnen het plangebied is biotoop aangetroffen die geschikt is voor beschermde soorten (Wnb) waarvoor geen algemene vrijstelling geldt. Het gaat om soorten uit de volgende soortgroepen:

- algemene broedvogels;
- vogels met jaarrond beschermd nest;
- vleermuizen

In onderstaande tabel is per soortgroep aangegeven of er nader onderzoek nodig is en mogelijk een ontheffing nodig is in het kader van de Wet natuurbescherming.

Tabel 7: Conclusies en aanbevelingen m.b.t. beschermde soorten (Wet natuurbescherming)

Soortgroep	Beschermde Soorten?	Nader onderzoek?	Ontheffing Wet natuurbescherming nodig?
<i>Vaatplanten</i>	Nee	Nee	Nee
<i>Algemene Broedvogels</i>	Ja	Nee	Nee, mits maatregelen worden genomen om vernietiging van nesten en verstoring van broedende vogels te voorkomen
<i>Vogels met jaarrond beschermde nesten</i>	Ja	Ja, onderzoek naar huismus en gierzwaluw	Ja, indien uit nader onderzoek volgt dat er verblijfplaatsen van huismus en gierzwaluw aanwezig zijn
<i>Grondgebonden zoogdieren</i>	Nee, het plangebied vormt leefgebied voor vrijgestelde grondgebonden zoogdiersoorten zoals egel en rosse woelmuis	Nee	Nee, het betreft door de provincie Utrecht algemeen vrijgestelde dieren. Er dient wel rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht (artikel 1.11).
<i>Vleermuizen foerageergebied</i>	Nee, het betreft geen essentieel foerageergebied	Nee	Nee, maar om tijdelijke verstoring van foeragerende dieren te voorkomen dient uitsluitend overdag gewerkt te worden of gebruik te worden gemaakt van gerichte verlichting
<i>Vleermuizen vliegroutes</i>	Nee, het betreft geen essentiële vliegroutes	Nee	Nee, maar om tijdelijke verstoring van vliegende dieren te voorkomen dient uitsluitend overdag gewerkt te worden of gebruik te worden gemaakt van gerichte verlichting
<i>Vleermuizen verblijfplaatsen</i>	Ja	Ja	Ja, indien uit het nader onderzoek volgt dat er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn
<i>Reptielen</i>	Nee	Nee	Nee
<i>Amfibieën</i>	Nee, het plangebied vormt leefgebied voor vrijgestelde amfibieënsoorten zoals gewone pad	Nee	Nee, het betreft door de provincie Utrecht algemeen vrijgestelde dieren. Er dient wel rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht (artikel 1.11).
<i>Vissen</i>	Nee	Nee	Nee
<i>Ongewervelden</i>	Nee	Nee	Nee

Nader onderzoek

In tabel 7 is aangegeven dat er nader onderzoek nodig is naar vogels met jaarrond beschermd nest (huismus en gierzwaluw) en verblijfplaatsen van vleermuizen. Dit onderzoek is beschreven in tabel 8.

Tabel 8. Benodigd nader onderzoek in het plangebied en inventarisatiemomenten.

Soort	Onderzoek
Huismus	2 inventarisatiemoment tussen 1 april en 15 mei, met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen. Ook is mogelijk om 4 inventarisatiemoment uit te voeren in de periode 10 maart tot en met 20 juni (BIJ12, 2017a)
Gierzwaluw	3 inventarisatiemomenten met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen, waarvan minimaal 1 inventarisatie tussen 20 juni en 7 juli wordt uitgevoerd. De inventarisatie vindt plaats tussen 2 uur voor zonsondergang tot zonsondergang (BIJ12, 2017b)
Vleermuis verblijfplaats gebouwen	Dit onderzoek houdt in dat er 3 bezoeken plaatsvinden in de periode 15 mei tot 15 juli (waarvan 2 keer 's avonds en 1 keer 's ochtends) om zomer- en kraamverblijven te onderzoeken. Aanvullend vinden 2 bezoeken in de periode 15 augustus tot 10 september plaats in verband met paar- en massawinterverblijven. Dit zijn twee nachtbezoeken (vleermuisprotocol 2017).

4.3 Maatregelen

Om negatieve effecten op algemeen beschermde soorten zoveel mogelijk te voorkomen worden in ieder geval de volgende maatregelen voorgesteld:

- Om effecten op broedende vogels te voorkomen dienen werkzaamheden, waarbij beplanting wordt verwijderd buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Voor het broedseizoen geldt geen vaste periode. Het verschilt per soort. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart en 15 juli. Indien werken buiten het broedseizoen niet mogelijk is, moet voorafgaand aan de werkzaamheden door een ter zake kundige op het gebied van broedvogels worden gecontroleerd of broedende vogels aanwezig zijn. Dit geldt ook voor de periode vlak voor of na het broedseizoen, het gaat om een broedgeval ongeacht de datum. Indien effecten op broedende vogels niet kunnen worden uitgesloten mag er niet gewerkt worden.
- Om effecten op algemeen beschermde kleine grondgebonden zoogdieren en amfibieën zoveel mogelijk te beperken dienen werkzaamheden waarbij vegetatie wordt verwijderd van één kant te worden uitgevoerd, zodat aanwezige dieren de kans krijgen om zich te verplaatsen. Deze maatregel valt onder de zorgplicht (artikel 1.11 Wnb).
- Mogelijk indirecte effecten als verstoring door licht kunnen voorkomen worden door tussen zonsopgang en zonsondergang te werken. Indien toch gebruik moet worden gemaakt van kunstlicht dient gebruik te worden gemaakt van gerichte verlichting. Hierbij dient lichtval op bomen en gebouwen in de omgeving te worden vermeden om verstoring te voorkomen (o.a. van vleermuizen)
- In het kader van het voorzorgsprincipe wordt geadviseerd om zo min mogelijk ruimtebeslag op groenblijvende struiken en bomen in het plangebied (leefgebied huismus) plaats te laten vinden.

Om biodiversiteit in en rondom het plangebied te verhogen, kunnen de volgende bovenwettelijke maatregelen worden toegepast:

- Toepassen van inbouwkasten voor vleermuizen, gierzwaluw en huismus in de nieuw te bouwen panden. Het plaatsen van inbouwkasten tast de energieprestatie van gebouwen niet aan (zie onder andere <https://bouwnatuurinclusief.nl/blogs/plaatsen-inbouwkast-tast-energieprestatie-niet-aan>). Wanneer er voor overige panden in de buurt van de Moerbessenberg ook sloop/nieuwbouw of overige werkzaamheden plaats moeten vinden aan gebouwen, kan er vooraf gecompenseerd worden door verblijven aan te bieden in de vorm van inbouwkasten. Hier kan in een toekomstig benodigde ontheffing rekening mee worden gehouden.
- Maak de spouwmuur toegankelijk voor vleermuizen door middel van bijvoorbeeld open stootvoegen of entree stenen voor vleermuizen.
- Inzaaien en planten van inheemse planten in gemeenschappelijk groen. Dit stimuleert het voedselaanbod voor soorten zoals huismus.
- Het terugplanten van groenblijvende bomen en struiken (leefgebied huismus) wanneer groenblijvende struiken bomen verwijderd dienen te worden.
- Het toepassen van groene gevels en gevelbeplanting om nestlocaties voor vogels te bieden en leefgebied voor insecten
- Wanneer er wordt gekozen voor platte daken, kan het aanbrengen van groene daken de biodiversiteit verhogen, de isolatie verbeteren, de levensduur van het dak verlengen en kan het dak dienen als wateropvang. Overigens kan een hellend dak ook voorzien worden van vegetatie.

5 Bronnen

BIJ12, 2017a. Kennisdocument huismus. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017b. Kennisdocument gierzwaluw. Versie 1.0, juli 2017.

Nationale Databank voor Flora en Fauna (21 november 2019)

Vleermuisprotocol 2017, Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus,
Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur

Colofon

Opdrachtgever Portaal Vastgoed Ontwikkeling

Uitgave Movares Nederland B.V.

Kennislijn Omgeving en Processen
groep Omgeving en Conditionering: Omgeving en Conditionering

Daalseplein 100
3511 SX Utrecht

Telefoon 0614328455

Ondertekenaar Hugo Langezaal
Adviseur ecologie

Projectnummer MN000870

Kenmerk B85-HLA-KA-1900291

© 2019, Movares Nederland B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Movares Nederland B.V.

Bijlage I

In deze bijlage staat een beschrijving van de relevante wet- en regelgeving en het beleidskader.

Wet natuurbescherming (Wnb)

De Wet natuurbescherming (Wnb) is op 1 januari 2017 in werking getreden. De wet vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, Flora- en faunawet en de Boswet. Veel verantwoordelijkheden en bevoegdheden liggen bij de provincies. Er zijn hierop wel uitzonderingen waarvoor het ministerie van LNV bevoegd gezag is. Dit betreft onder andere de aanleg, uitbreiding en, voor zover van toepassing, inrichting, alsmede wijziging, gebruik, beheer en onderhoud van hoofdwegen en hoofdvaarwegen als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Tracéwet en hoofdspoorwegen als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Spoorwegwet.

Gemeenten hebben een loketfunctie. Het is mogelijk om een natuurvergunning ‘aan te haken’ bij de omgevingsvergunning, maar dit hoeft niet.

Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming is vastgelegd in artikel 2.1 tot en met 2.11 van de Wet natuurbescherming. Hierin wordt de aanwijzing en bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Hiermee zijn de verplichtingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, voor zover die betrekking hebben op gebiedsbescherming, geïmplementeerd in het Nederlands recht. De begrenzing van de Natura 2000-gebieden en de instandhoudingdoelstellingen voor die gebieden zijn vastgelegd in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden. De instandhoudingdoelstellingen beschrijven voor de voor het gebied aangewezen habitattypen en soorten of een bepaalde ontwikkeling ervan gewenst is of dat het behoud ervan op het aanwezige niveau moet worden nagestreefd. Voor activiteiten of projecten die schadelijk kunnen zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV.

Voortoets en Passende beoordeling

Bij plannen in, of in de nabijheid (externe werking) van, een Natura 2000-gebied dienen de initiatiefnemers in een oriënterende fase (voortoets) te onderzoeken of het plan een significant negatief effect op de instandhoudingdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied kan hebben. Met externe werking wordt bedoeld dat ook activiteiten buiten het gebied de natuurwaarden in het gebied kunnen beïnvloeden. Indien na dit onderzoek niet kan worden uitgesloten dat de activiteit een significant negatief effect heeft, dient de initiatiefnemer meer gedetailleerd dan in de oriënterende fase in kaart te brengen wat de effecten van de activiteit kunnen zijn. Daarbij dienen ook, indien noodzakelijk, de mitigerende maatregelen te worden betrokken. Deze analyse heet een ‘passende beoordeling’. Het bevoegd gezag toetst de passende beoordeling. Wanneer uit de passende beoordeling alsnog de zekerheid wordt verkregen dat de activiteit niet leidt tot significant negatieve effecten, kan de activiteit doorgang vinden. Wanneer uit de voortoets blijkt dat er wel kans is op een negatief effect, maar dit als niet significant kan worden gezien, kan eveneens, op basis van een verslechteringstoets toestemming voor het uitvoeren van de activiteit worden verleend. Wanneer uit de passende beoordeling blijkt dat significante negatieve effecten niet

kunnen worden uitgesloten, kan het project alleen doorgang vinden op grond van de “ADC-criteria”.

Dit betekent dat:

- A – alternatieve oplossingen voor het plan ontbreken;
- D – er dwingende redenen van groot openbaar belang zijn, en
- C – de initiatiefnemer compenserende maatregelen vooraf en tijdig treft.

Zorgplicht

Binnen de kaders van de Wet natuurbescherming is de Zorgplichtbepaling (artikel 1.11) van toepassing. Deze zorgplicht houdt o.a. in dat als een activiteit wordt ondernomen waarvan kan worden vermoed dat deze nadelig kan zijn voor de natuurwaarden van het gebied, deze activiteit niet plaats mag vinden. Ook moeten alle maatregelen worden genomen om nadelige gevolgen te voorkomen of te beperken.

Stikstofdepositie

Stikstofdepositie vormt veelal een knelpunt bij de besluitvorming over plannen en projecten, omdat in veel Natura 2000-gebieden overbelasting van stikstof een probleem is voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen voor de voor het gebied aangewezen soorten en habitattypen. Om een oplossing te bieden voor dit probleem was destijds (1 juli 2015) het Programma Aanpak Stikstof (PAS) opgericht. Het doel van het PAS was het beschermen en ontwikkelen van kwetsbare, voor stikstofgevoelige natuur, terwijl tegelijkertijd economische ontwikkelingen mogelijk bleven. Projecten waren vanuit de Wet natuurbescherming vergunbaar onder verwijzing naar de passende beoordeling die onder het PAS was opgesteld. Op 29 mei 2019 oordeelde de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (RvS) echter dat het PAS niet als onderbouwing kan worden gebruikt voor toestemmingsverlening op grond van de Wet natuurbescherming. De Afdeling is van oordeel dat de passende beoordeling die aan het PAS ten grondslag ligt, niet voldoet aan de eisen die de Habitatrichtlijn daaraan stelt. Ook is de Afdeling van oordeel dat de grens-, drempel- of afstandsgrenswaarden die voorzagen in een uitzondering op de vergunningplicht, niet rechtmatig waren. Het gevolg is dat plannen en projecten door middel van een afzonderlijke projectspecifieke onderbouwing moeten aantonen dat stikstofdepositie als gevolg van het plan of project niet leidt tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden. Wanneer dit niet mogelijk is moet middels mitigerende maatregelen of interne/externe saldering worden gekeken of negatieve effecten kunnen worden weggenomen. Wanneer er alsnog negatieve effecten overblijven dient de ADC-toets te worden doorlopen. Dit betekent dat moet worden aangetoond dat er geen Alternatief is met minder schadelijke effecten voor Natura 2000-gebieden, er een Dwingende reden van groot openbaar belang is en dat er Compenserende maatregelen worden getroffen voor Natura 2000-gebieden.

Soortbescherming

De Wet natuurbescherming maakt onderscheid tussen:

- 1) soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v. Wnb);
- 2) soorten van de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en Verdrag van Bonn (artikel 3.5 e.v. Wnb);
- 3) ‘andere soorten’ (artikel 3.10 e.v. Wnb).

Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v. Wnb)

Het beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn is vastgelegd in artikel 3.1.

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het is mogelijk om ontheffing aan te vragen voor de verbodsbepalingen. Deze aanvraag wordt getoetst op:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Vogelrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 1: 'in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid';
- Er is geen verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en/of Bonn (artikel 3.5 e.v. Wnb)

Deze categorie bestaat uit Europees beschermde soorten. De verbodsbepalingen zijn vastgelegd in artikel 3.5:

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Onder de Wet natuurbescherming geldt dat het voor streng beschermde soorten zoals opgenomen in artikel 3.5 mogelijk is om bij ruimtelijke ontwikkelingen te werken volgens een door de Minister goedgekeurde gedragscode. Hierbij geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 3.5.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten zoals opgenomen in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming bij overtreding van de verbodsbepalingen een vergunning worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld op:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Habitatrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 3: ‘in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten’;
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere soorten (artikel 3.10 e.v. Wnb)

De categorie ‘andere soorten’ bestaat uit soorten zoals opgenomen in bijlage A en B van de wettekst. Dit zijn nationaal beschermde soorten. De verbodsbepalingen zijn vastgelegd in artikel 3.10. Het is verboden:

- a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
- b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten uit de categorie ‘andere soorten’ van de Wet natuurbescherming bij overtreding van de verbodsbepalingen een vergunning worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld op:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang h ‘in het algemeen belang’;
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Algemeen vrijgestelde soorten

Voor soorten van de categorie ‘andere soorten’ (bijlage A en B van de wettekst) kan een vrijstellingsregeling gelden, die per provincie anders kan worden ingestoken. De meeste provincies en het ministerie van LNV hebben ‘tabel 1 soorten’ van de oude Flora- en faunawet opnieuw vrijgesteld bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit zijn soorten zoogdieren en soorten amfibieën.

Bovengenoemde soorten zijn bij ruimtelijke projecten algemeen vrijgesteld van vergunningplicht. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht (artikel

1.11 Wet natuurbescherming). Deze zorgplicht houdt in dat eenieder nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moet voorkomen.

Beleid provincies

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

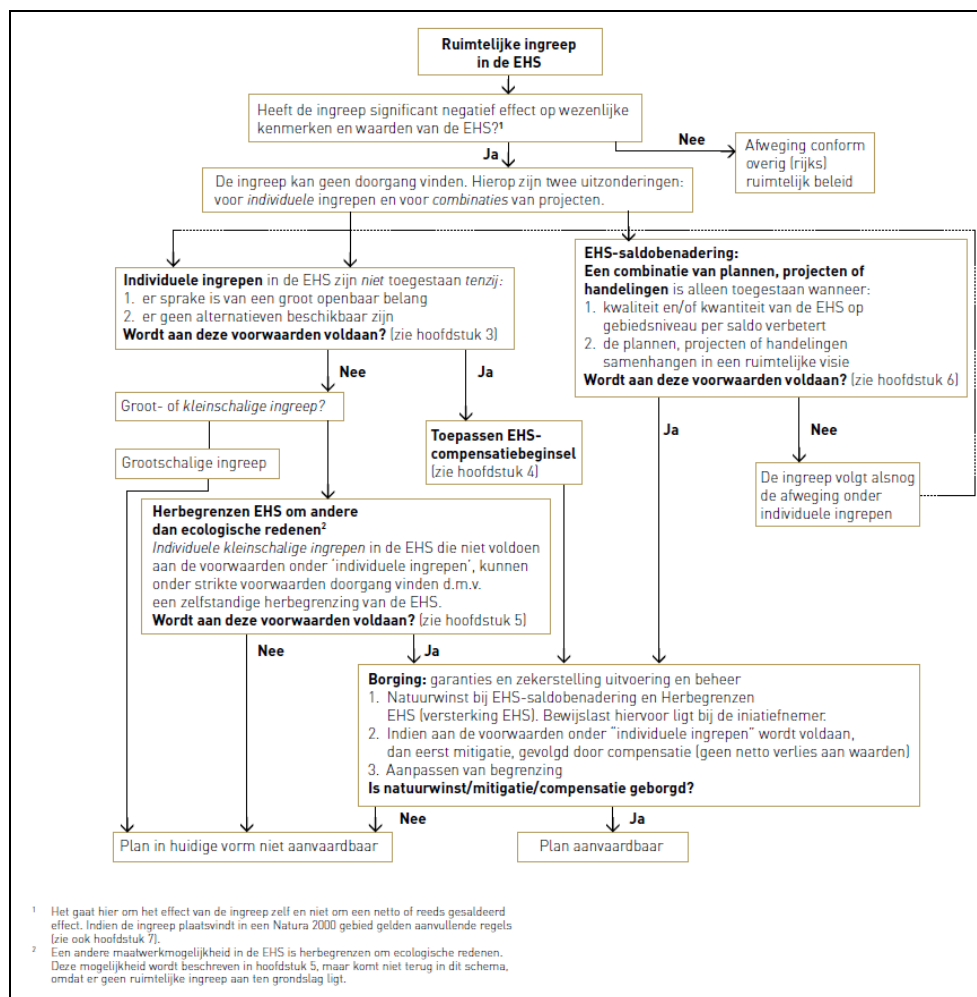
Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk (de voormalige Ecologische Hoofdstructuur) van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het nationaal beleid met betrekking tot de gebiedsbescherming van het Natuurnetwerk Nederland is vastgelegd in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). De rijksoverheid heeft de bruto begrenzing van het NNN vastgesteld, de provincies zijn bevoegd om dit netto te begrenzen. De SVIR vervangt verschillende rijksbeleidsstukken zoals de Nota Ruimte en de Nota Mobiliteit. De juridische borging van de nationale ruimtelijke belangen die in de SVIR worden aangewezen vindt plaats via het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Via het Barro werkt het rijksbeleid door naar de ruimtelijke verordeningen van de provincies.

Het NNN is de opvolger van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) sinds de afsluiting van het Natuurpact tussen Rijk en de provincies.

Nee-tenzijprincipe

Voor het NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat nieuwe plannen of projecten niet zijn toegestaan als ze de wezenlijke (potentiële) waarden en kenmerken van het NNN significant aantasten. Uitzonderingen hierop zijn wanneer sprake is van redenen van groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn. De schade dient in dat geval door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk beperkt te worden. De restschade dient te worden gecompenseerd. De rijkslijn zoals verwoord in het SVIR en Barro is dat er bij het NNN geen sprake is van externe werking.

Het Rijk en de provincies hebben spelregels afgesproken over wat wel en niet kan omtrent het NNN. Hieronder staat het beslisschema uit de brochure “Spelregels EHS” weergegeven.

Figuur 12: Stroomschema ruimtelijke ingrepen in de EHS (tegenwoordig het NNN)

Het NNN is planologisch beschermd in de Provinciale Structuurvisies en Verordeningen. In de Verordening staat aangegeven aan welke voorwaarden bij ruimtelijke ingrepen in en langs het NNN moet worden voldaan. Ook is het compensatiebeleid bij aantastingen van het Natuurnetwerk Nederland hierin opgenomen.